

Kaupunkisuunnittelulautakunta

§ 88

21.04.2015

Lausunto yksityistielain uudistamistarpeita koskevasta selvitysmiehen raportista

641/03.00.00.00/2015

Kaupunkisuunnittelulautakunta 21.04.2015 § 88

Valmistelija: kaupunkikehityspäällikkö Mika Mannervesi, mika.mannervesi@salo.fi, 02 778 500, kiinteistöinsinööri Hanna Heikkilä, hanna.heikkila@salo.fi, 02 778 5401.

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut maaliskuussa 2014 DI Esko Hämäläisen selvittämään yksityistielain (358/1962) uudistustarpeita. Raportti julkaistiin ministeriön julkaisukokoelmassa (30/2014) marraskuussa 2014. Raporttia on tarkoitus käyttää tausta-aineistona yksityistielain kokonaisuudistuksessa, joka on suunniteltu aloitettavaksi seuraavalla hallituskaudella. Liikenne- ja viestintäministeriö on lähettänyt lausuntopyynnön selvitysmiehen raportista.

Raportissa mainittujen haastateltavien joukossa ei tulkintamme mukaan ole henkilöitä, jotka työskentelevät kunnassa yksityistieasioiden parissa jatkuvasti. Tältä osin raportin näkökulmaa on pidettävä valitettavan suppeana.

Raportissa esitetään, että yksityistielossien avustaminen olisi tarkoituksenmukaista siirtää kokonaan niiden sijaintikuntien tehtäväksi. Perusteluna todetaan, että maankäyttövastuu on kunnilla, joten niiden tulisi vastata myös kaavoitus- ja muiden päätöstensä aiheuttamista lisäkustannuksista. Tähän näkemykseen ei Salon kaupunki voi yhtyä. Salossa lossin taakse on ensin tullut asutus jo 1800-luvulla ja vasta 1980-luvulta alkaen ranta-asemakaavoja. Tuoreimmat vakituisen asumisen mahdollistavat poikkeamispäätökset ovat valtion viranomaisen eli ELY-keskuksen toimivallassa, joten raportin perustelu ei kaikilta osin ole kattava.

Selvitysmiehen esittämä ajatus yksiköinnin yksinkertaistamisesta poistamalla tiemaksun perusteista tien pituus ja määräämällä samanlaisille osakkaille sama maksu on epäoikeudenmukainen osakkaita kohtaan. Tien alussa oleva kesantopelto ja tien lopussa oleva kurkkuviljelmä maksaisivat saman summan tai tien alussa asuva osakas ja tien lopussa asuva osakas. Ja jos toisaalta halutaan laajempia tiekuntia tieisännöitsijöiden hoitoon, yksiköinnin yksinkertaistaminen on turhaa. Tieisännöitsijähän osaavat yksiköidä nykyisen ohjeistuksen mukaan.

Selvitysmiehen raportin ehdotusten toteutuessa kunnilta vähenee toki muutama tehtävä, mutta samalla kunnille tulee lisää kustannuksia - huomattavasti enemmän kuin muutaman tehtävän vähenemisen tuottama säästö.

Raportissa ehdotetaan, että maantien ylittävien siltojen tienpitovastuuta tarkistettaisiin niin, että silta olisi maantienpitäjän vastuulla, mutta yksityistienpitäjä vastaisi sillan hoitotoista. Vastuita myös rautateiden

Kaupunkisuunnittelulautakunta

§ 88

21.04.2015

tasoristeyksien turvaamisessa yksityisteiden osalta on syytä selventää. Tämä uudistus on erittäin kannatettava ja parantaa tiekuntien tasa-arvoisuutta.

Uudistettuun lakiin pitää saada määrittely erilaisista yksityisteistä, esim. tiekunnan tie, sopimustie, oma tie. Nykyinen määritelmä, jossa "yksityistie" tarkoittaa kaikkia teitä, on sekava asiakkaille ja hankaloittaa neuvontaa.

Jos tiekunnat luokitellaan valtakunnallisesti, tulisiko kunnille velvollisuus käyttää sitä kunnan antamissa avustuksissa? Ja vaikka ei olisi velvollisuutta, luokittelu mahdollisesti ohjaisi käyttämään sitä kuitenkin. Valtakunnallisessa luokittelussa sekä selvitysmiehen ajatuksessa "Laissa tulee olla myös selkeät säännökset yhteiskunnan osallistumisesta yleisen edun kannalta merkittävien yksityisteiden tienpitoon" on vaarana, että kunnalle tulee velvollisuus avustaa tiettyä luokkaa, jolloin paikallistuntemus ja kunnan päätösoikeus ja harkinnan mahdollisuus vähenevät. Tämä taas saattaa nopeuttaa maaseudun tyhjenemistä asutuksesta.

Avustusten pienentyessä ei-osakkaiden liikenne läpikulkuteillä pitää saada käyttömaksun piiriin. Laissa pitäisi olla selkeä määritelmä, mikä katsotaan satunnaiseksi läpiajoksi ja mistä tiekunta voi periä käyttömaksun. Pelkkä "säännöllinen liikenne" ei riitä. Kerran vuodessa tapahtuva ajo on säännöllinen, samoin kerran kuussa, kerran viikossa, kerran päivässä.

Lain pitäisi mahdollistaa tilanne, jossa tiekunta laajentuu omalla päätöksellään osakaskunnaksi, joka hoitaa alueellaan myös jäte-, vesi- ja jätevesiasioita. Tie kuntien laajeneminen on suotavaa, mutta sen pitäisi olla vapaaehtoista eikä valtion taholta määrättyä perustuen alueellisuuteen. Jos tiekunnat pakotetaan alueellisiksi tiestökunniksi, koska tiekunnilla on vain muutama aktiivinen osakas, samalla niille muutamalle aktiiviselle säilytetään suurempi vastuu. Isompien tiekuntien on toki helpompi saada tieisännöitsijä hoitamaan asioitaan, mutta samalla osakkaiden tiemaksut yleensä nousevat. Tie kuntien yhdistymistä voi kannustaa muutenkin kuin pakottamalla. Salossa kunnossapitoavustusehdot kannustavat tiekuntia yhdistymään ja näin on tapahtunutkin.

Kuntien tielautakunnat joutuvat käsittelemään todella vaikeitakin riita-asioita. Jos tielautakunnan tehtävät jätetään kunnalle, kannattaisi luoda isompia alueellisia lautakuntia. Jos tehtävät siirretään, toimitustehtävät kannattaa siirtää maanmittauslaitokseen ja riita-asiat (useimmat pykälien 70, 71 ja 88 perusteella tehtävät toimitukset) käräjäoikeuteen. Toimituksista kevyemmät (esim. tiekunnan perustaminen kun tieoikeuksia ei tarvitse käsitellä tai tiekuntien yhdistäminen) kannattaa muuttaa kiinteistörekisterin pitäjän päätökseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi erityisesti vastausta seuraaviin kysymyksiin:

- Tulisiko kokonaisuudistuksen yhteydessä arvioida uudelleen maanteiden, katujen ja yksityisteiden rajapinnassa tienpitovastuita ja mitä kriteerejä mahdollisissa muutoksissa käytettäisiin?

Kokonaisuudistuksen yhteydessä ei ole tarvetta arvioida uudelleen maanteiden, katujen ja yksityisteiden rajapinnassa tienpitovastuita.

Kaupunkisuunnittelulautakunta

§ 88

21.04.2015

- Tulisiko asemakaava-alueen yksityisteiden asemasta ja tienpitovastuista säätää nykyistä selkeämmin?

Tilannetta selkeyttäisi, jos laissa määrättäisiin selvästi, että asemakaava-alueella olevat tiet, joita käyttää enemmän kuin 1 kiinteistö, siirtyvät kunnan hoitoon 3 vuoden kuluessa asemakaavan voimaan tulosta. Kunnan pitäisi huolehtia tiekuntien lakkauttamisesta. Tämä selkiyttäisi tilannetta, mutta aiheuttaisi vanhojen kaavojen alueella olevien teiden siirtymisen vuoksi kustannuksia määräyksen voimaan tullessa.

- Kannatatteko raportissa esitettyä yksityisteiden toiminnallista luokittelua, mitä käyttökohteita näkisitte luokittelulle ja mitä hyötyjä tai haittoja luokittelun käyttöönottoon voisi mielestänne liittyä? Tähän on jo vastattu aiemmin tekstissä.

- Tulisiko laissa säätää valtiolle ja kunnalle mahdollisuus tai velvollisuus tietyissä tilanteissa olla tiekunnan osakkaana ja olisiko silti edelleen säilytettävä kuntien oikeus hoitosopimusten tekemiseen?

Laissa saisi olla mahdollisuus valtion tai kunnan osakkuuteen tietynlaisen liikenteen ohjaamisen vuoksi, mieluummin ei pakkoa. Mahdollisuus hoitosopimusten tekemiseen voi jatkua, mutta tässä taloudellisessa tilanteessa mahdollisuuden merkitys vähenee.

- Kannatatteko raportissa esitettyä valtionavustusten yhdistämistä? Tie kuntien kannalta valtion avustusjärjestelmä on selkeämpi ja ymmärrettävämpi, jos valtionavustukset yhdistetään.

- Tarvitaanko muutoksia tien käyttöoikeuksiin ja tienkäyttömaksuja koskeviin kysymyksiin? Tähän on jo vastattu aiemmin tekstissä.

- Miten tehostaisitte ja helpottaisitte yksityisteiden hallinnointia - olisiko nykyistä laajemmat tiestökunnat ratkaisu ja tulisiko myös mahdollistaa toimivaltuuksien laajentaminen esimerkiksi jäte-, vesi- tai energiakysymyksiin? Tähän on jo vastattu aiemmin tekstissä.

- Kannatatteko tiekuntahallinnolle vaihtoehtoista osakaskuntahallintoa? Tähän on jo vastattu aiemmin tekstissä.

- Tulisiko kuntien tielautakunnat säilyttää vai voitaisiinko toimitustehtävät ja muutoksenhakuasiat siirtää esimerkiksi Maanmittauslaitokseen? Tähän on jo vastattu aiemmin tekstissä.

- Onko teillä yksittäisiä pykäläiä koskevia muutosehdotuksia tai kommentteja? Ei

- Mitä muita raportissa esitettyjä tai muutoin yksityisteihin liittyviä asioita haluaisitte kommentoida? Tähän on jo vastattu aiemmin tekstissä.

Kaupunkikehityspäällikkö:

Kaupunkisuunnittelulautakunta päättää antaa valmistelun mukaisen lausunnon yksityistielain uudistamistarpeita koskevasta selvitysmiehen raportista.

Kaupunkisuunnittelulautakunta

§ 88

21.04.2015

Päätös:

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Otteen oikeaksi todistaa, Salossa 23.4.2015

Anita Linnakoski
Toimistos sihteeri

Jakelu

Liikenne- ja viestintäministeriö

Kaupunkisuunnittelulautakunta

§ 88

21.04.2015

MUUTOKSENHAKUKIELTO**Muutoksenhakukielto ja sen perusteet**

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 91 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Muu peruste, mikä

hallintolainkäyttölaki 5 §
